Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

15. svibnja 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Okoliš – Direktiva 92/43/EEZ – Članak 6. stavci 3. i 4. – Očuvanje prirodnih staništa – Posebna područja očuvanja – Procjena utjecaja plana ili projekta na zaštićeno područje – Odobrenje plana ili projekta na zaštićenom području – Kompenzacijske mjere – Područje Natura 2000 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' – Projekt trase autoceste A2 ''s-Hertogenbosch-Eindhoven'"

U predmetu C-521/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Raad van State (Nizozemska), odlukom od 7. studenoga 2012., koju je Sud zaprimio 19. studenoga 2012., u postupku

T. C. Briels i dr.,

protiv

Minister van Infrastructuur en Milieu,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (izvjestitelj), J.-C. Bonichot i A. Arabadjiev, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. prosinca 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Stichting Reinier van Arkel i Stichting Overlast A2 Vught e.o., L. Bier, *advocaat*,

— za nizozemsku vladu, J. Langer i M. K. Bulterman, u svojstvu agenata,

— za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brighouse, u svojstvu agenta, uz asistenciju E. Dixon, *barrister*,

— za Europsku komisiju, E. Manhaeve, L. Banciella Rodríguez-Miñón i S. Petrova, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 27. veljače 2014.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: nizozemski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavaka 3. i 4. Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, str. 7., u daljnjem tekstu: Direktiva o staništu) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2., str. 14.).

2 Zahtjev za prethodnu odluku upućen je u okviru spora između T. C. Briels i dr. (u daljnjem tekstu: Briels i dr.) i Minister van Infrastructuur en Milieu (ministar infrastrukture i okoliša, u daljnjem tekstu: ministar) u vezi s projektom trase autoceste A2 „'s-Hertogenbosch-Eindhoven" (u daljnjem tekstu: projekt trase autoceste A2).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 1. Direktive o staništu određuje:

„Za potrebe ove Direktive:

[…]

e) *stanje očuvanosti prirodnog staništa* znači zbroj utjecaja koji djeluju na prirodno stanište i njegove tipične vrste koji bi mogli ugroziti njegovu dugoročnu prirodnu rasprostranjenost, strukturu i funkcije kao i dugoročni opstanak njegovih tipičnih vrsta unutar područja navedenog u članku 2.

Stanje očuvanosti prirodnog staništa smatra se 'povoljnim' kad:

— su njegov prirodni areal i područja koja pokriva u tom arealu stabilni ili u porastu,

i

— postoji specifična struktura i funkcije potrebne za njegovo dugoročno održavanje i vjerojatno će postojati u predvidivoj budućnosti

[…]

k) *područje od značaja za Zajednicu* [u daljnjem tekstu: SCI] znači područje koje, u biogeografskoj regiji ili regijama kojima pripada, znatno doprinosi održavanju ili povratu u povoljno stanje očuvanosti prirodnog stanišnog tipa navedenog u Prilogu I. ili neke od vrsta navedenih u Prilogu II. i može također znatno doprinijeti koherentnosti mreže Natura 2000 navedene u članku 3., i/ili znatno doprinosi održavanju biološke raznolikosti unutar dotične biogeografske regije ili regija.

[…]

l) *posebno područje očuvanja* znači [SCI] koje su države članice odredile zakonskim, administrativnim i/ili ugovornim aktom, gdje se potrebne mjere očuvanja primjenjuju radi održavanja ili povrata u povoljno stanje očuvanosti prirodnih staništa i/ili populacija vrsta za koje je to područje određeno;

[…]"

4 Članak 3. stavak 1. te direktive određuje:

„Koherentna europska ekološka mreža posebnih područja očuvanja osniva se pod nazivom Natura 2000. Ova mreža, sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi navedeni u Prilogu I. i staništa vrsta navedenih u Prilogu II., omogućuje održavanje određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta ili, kad je to potrebno, njihov povrat u povoljno stanje očuvanosti u njihovom prirodnom arealu.

[…]“

5 Članak 6. Direktive o staništu određuje:

„1. Za posebna područja očuvanja, države članice utvrđuju potrebne mjere za očuvanje koje prema potrebi uključuju odgovarajuće planove upravljanja, posebno prirađene za ta [područja] ili integrirane u druge razvojne planove te odgovarajuće zakonske, administrativne ili ugovorne mjere koje odgovaraju ekološkim zahtjevima prirodnih stanišnih tipova iz Priloga I. i vrstama iz Priloga II. koji su prisutni na tim područjima.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće korake kako bi se u posebnim područjima očuvanja izbjeglo pogoršanje prirodnih staništa i staništa vrsta, kao i uznemiravanje vrsta za koje su ta područja određena, u mjeri u kojoj bi takvo uznemiravanje moglo utjecati na ciljeve ove Direktive.

3. Svaki plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem područjem ili potreban za njegovo upravljanje, ali bi na njega mogao imati značajan utjecaj, bilo pojedinačno bilo u kombinaciji s ostalim planovima ili projektima, predmet je ocjene prihvatljivosti utjecaja koje bi mogao imati na to područje, s obzirom na ciljeve očuvanja područja. U svjetlu zaključaka procjene utjecaja na područje i sukladno odredbama stavka 4., nadležna tijela državne vlasti odobravaju plan ili projekt tek nakon što se uvjere da on neće negativno utjecati na cjelovitost dotičnog područja te, ako je to potrebno, nakon dobivanja mišljenja od šire javnosti.

4. Ako se, unatoč negativnoj procjeni utjecaja na područje i u nedostatku drugih pogodnih mogućnosti, plan ili projekt ipak moraju provesti zbog imperativnih [važnih] razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode, država članica poduzima sve kompenzacijske mjere kako bi osigurala zaštitu koherentnosti mreže Natura 2000. Ona Komisiju izvješćuje o usvojenim kompenzacijskim mjerama.

Kad se u određenom području nalazi prioritetni prirodni stanišni tip i/ili prioritetna vrsta, mogu se razmatrati samo ona pitanja koja se odnose na zdravlje ljudi ili javnu sigurnost, na korisne posljedice od primarnog značaja za okoliš ili, nastavno na mišljenje Komisije, na ostale imperativne [važne] razloge prevladavajućeg interesa.“

Nizozemsko pravo

6 Članak 19.g Zakona o zaštiti prirode iz 1998. (Natuurbeschermingswet iz 1998.), kakav je primjenjiv na činjenično stanje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon iz 1998.), propisuje:

„1. Ako je ocjena prihvatljivosti određena na temelju članka 19.f stavka 1., odobrenje iz članka 19.d stavka 1. može se izdati samo ako su se vlade provincija na temelju ocjene prihvatljivosti uvjerile da neće biti negativnog utjecaja na cjelovitost područja.

2. Odstupajući od stavka 1., u nepostojanju nadomjesnih rješenja za projekt, vlade provincija za područja Natura 2000 na kojima se ne nalazi prioritetni prirodni stanišni tip ili prioritetna vrsta mogu izdati odobrenje iz članka 19.d stavka 1. za provedbu predmetnog projekta samo zbog važnih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode.

3. Odstupajući od stavka 1., u nepostojanju nadomjesnih rješenja za projekt ili drugu inicijativu, vlade provincija za područja Natura 2000 na kojima se nalazi prioritetni prirodni stanišni tip ili prioritetna vrsta mogu izdati odobrenje iz članka 19.d stavka 1. za provedbu predmetnog projekta samo:

a) zbog pitanja koja se odnose na zdravlje ljudi, javnu sigurnost ili na korisne posljedice od primarnog značaja za okoliš ili,

b) nastavno na mišljenje Komisije, zbog ostalih važnih razloga prevladavajućeg javnog interesa.

4. Mišljenje iz stavka 3. točke (b) traži naš ministar.“

7 Sukladno članku 19.h Zakona iz 1998.:

„1. Ako je odobrenje iz članka 19.d stavka 1. izdano zbog važnih razloga prevladavajućeg javnog interesa, za provedbu projekta za koji nije sa sigurnošću utvrđeno da neće negativno utjecati na cjelovitost područja Natura 2000, vlade provincija za to odobrenje u svakom slučaju određuju obvezu donošenja kompenzacijskih mjera.

2. Vlade provincija autoru projekta u primjerenom roku omogućuju da prethodno izloži prijedloge kompenzacijskih mjera.

3. Prijedlozi kompenzacijskih mjera iz stavka 2. u svakom slučaju naznačuju na koji se način i u kojem roku donose kompenzacijske mjere.

4. Ako se kompenzacijske mjere određuju u svrhu ciljeva iz članka 10.a stavka 2. točke (a) ili (b), rezultat kojemu mjere teže treba biti postignut kada nastanu značajni utjecaji iz članka 19.f stavka 1., osim ako se ne dokaže da taj rok nije potreban kako bi se osigurao doprinos dotičnog područja Naturi 2000.

5. U dogovoru s našim drugim ministrima, naš nadležni ministar može ministarskom odlukom odrediti dodatne uvjete koje kompenzacijske mjere moraju ispunjavati.“

8 Članak 19.j Zakona iz 1998. određuje:

„1. Kad je odlučeno donijeti plan koji, uzimajući u obzir cilj očuvanja, osim ciljeva iz članka 10.a stavka 3. za područje Natura 2000, može pogoršati kvalitetu prirodnih staništa i staništa vrsta u tom području ili imati značajan učinak uznemiravanja na vrste za koje je to područje određeno, bez obzira na ograničenja koja u tom području postavlja pravni tekst na kojem se temelji, upravno tijelo uzima u obzir:

a) utjecaje koje plan može imati na područje, i

b) plan upravljanja donesen za to područje na temelju članka 19.a ili 19.b u mjeri u kojoj je usmjeren cilju očuvanja osim ciljeva iz članka 10.a stavka 3.

2. Za planove iz stavka 1. koji nisu izravno povezani s upravljanjem područjem Natura 2000 ni potrebni za to upravljanje, ali koji, pojedinačno ili u kombinaciji s drugim planovima i projektima, mogu imati značajne utjecaje na dotično područje upravno tijelo prije donošenja plana provodi ocjenu prihvatljivosti utjecaja na područje vodeći računa o cilju očuvanja tog područja osim ciljeva iz članka 10.a stavka 3.

3. U slučaju iz stavka 2. odluka iz stavka 1. donosi se samo ako su ispunjeni uvjeti navedeni u člancima 19.g i 19.h.

4. Ocjena prihvatljivosti tih planova dio je studija o utjecajima na okoliš propisanih za te planove.

[…]“

Glavni postupak i prethodna pitanja

9 Iz odluke kojom je upućeno prethodno pitanje proizlazi da je ministar 6. lipnja 2011. donio odluku o projektu trase autoceste A2 koji, među ostalim, predviđa njezino proširenje.

10 Taj projekt utječe na područje Natura 2000 „Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek“ (u daljnjem tekstu: dotično područje Natura 2000). To su područje nizozemska tijela vlasti odredila kao posebno područje očuvanja za stanišni tip livade beskoljenke, što nije prioritetni stanišni tip.

11 Odlukom o izmjeni projekta trase autoceste A2 od 25. siječnja 2012. ministar je donio određen broj mjera s ciljem ublažavanja učinka tog projekta na okoliš.

12 Prvi „Test utjecaja na okoliš A“ izvršen je kako bi se procijenili štetni učinci na okoliš projekta trase autoceste A2 na dotično područje Natura 2000. Taj je test pokazao da se zbog taloženja dušika ne mogu isključiti značajni negativni učinci na stanišne tipove i zaštićene vrste tog područja i da je o tome potrebno izvršiti ocjenu prihvatljivosti. Iz drugog „Testa utjecaja na okoliš B“ proizlazi da bi projekt trase autoceste A2 imao negativne utjecaje na postojeći areal stanišnog tipa livade beskoljenke. Naime, u području pod nazivom Moerputten zbog isušivanja i oksidacije tla bilo bi pogođeno 6,7 hektara livada beskoljenke. Osim toga, test je pokazao da se ne može isključiti da će livade beskoljenke pretrpjeti negativne učinke u području pod nazivom Bossche Broek, zbog povećanja taloženja dušika kao posljedice proširenja predmetne autoceste. Projekt trase autoceste A2 također bi prouzročio privremeno povećanje taloženja dušika u području pod nazivom Vlijmens Ven, što, međutim, ne bi spriječilo širenje livada beskoljenke unutar tog područja. Iz tog testa proizlazi da je za održivo očuvanje i razvoj livada beskoljenke potrebno obnoviti hidrološki sustav.

13 U vezi s tim, projekt trase autoceste A2 predviđa poboljšanje hidrološke situacije u području pod nazivom Vlijmens Ven, što će omogućiti širenje livada beskoljenke na tom području. Prema mišljenju ministra, na taj će se način moći razviti veći areal livada beskoljenke bolje kvalitete od postojećeg. Tako bi ciljevi očuvanja za taj stanišni tip bili očuvani uređenjem novih livada beskoljenke.

14 T. C. Briels i dr. podnijeli su tužbu protiv dviju ministarskih odluka pred sudom koji je uputio zahtjev. Smatraju da ministar nije mogao donijeti odluku o projektu trase autoceste A2 zbog negativnih utjecaja njezina proširenja na dotično područje Natura 2000.

15 U tom pogledu, T. C. Briels i dr. tvrde da se razvoj novih livada beskoljenke na tom području, kakav je predviđen ministarskim odlukama u pitanju u glavnom postupku, ne može uzeti u obzir za utvrđivanje je li se utjecalo na cjelovitost tog područja. Prema tužiteljima u glavnom postupku, takva se mjera ne može ocijeniti kao „mjera ublažavanja“, pojam koji se, osim toga, ne nalazi u Direktivi o staništu.

16 Raad van State navodi da iz ministrova stajališta proizlazi da, kad projekt ima negativne utjecaje na postojeći areal zaštićenog stanišnog tipa u području Natura 2000, kako bi se ocijenilo utječe li se na cjelovitost tog područja, valja uzeti u obzir okolnost da će na istom tom području biti razvijen areal stanišnog tipa jednake veličine ili veći od postojećeg areala, na mjestu gdje taj stanišni tip neće biti izložen negativnim utjecajima dotičnog projekta. Ipak, taj sud smatra da kriteriji za utvrđivanje utječe li se na cjelovitost dotičnog područja ne proizlaze ni iz Direktive o staništu ni iz sudske prakse Suda.

17 U tim je okolnostima Raad van State odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1) [Treba li] [pojmove] ‚neće negativno utjecati na cjelovitost dotičnog područja' iz članka 6. stavka 3. Direktive [o staništu] [tumačiti] u smislu da se, kad projekt utječe na postojeći areal zaštićenog stanišnog tipa u području [Natura 2000], ne utječe negativno na cjelovitost dotičnog područja ako je areal tog stanišnog tipa jednake veličine ili veći [od postojećeg areala] razvijen u okviru projekta na dotičnom području?

2) [U slučaju negativnog odgovora], treba li razvoj novog areala stanišnog tipa ocijeniti kao ‚kompenzacijsku mjeru', u smislu članka 6. stavka 4. Direktive o staništu?"

O prethodnim pitanjima

18 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 3. Direktive o staništu tumačiti u smislu da plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem ili potreban za upravljanje SCI-om, a koji ima negativne utjecaje na prirodni stanišni tip na tom području i koji na tom području predviđa mjere za razvoj areala tog stanišnog tipa jednake veličine ili većeg, utječe na njegovu cjelovitost i, ako je potrebno, mogu li se takve mjere ocijeniti kao „kompenzacijske mjere", u smislu stavka 4. tog članka.

19 U svojoj presudi Sweetman i dr. (C-258/11, EU:C:2013:220, t. 32.) Sud je presudio da odredbe članka 6. Direktive o staništu treba tumačiti kao skladnu cjelinu s obzirom na ciljeve očuvanja iz te direktive. Naime, cilj je stavaka 2. i 3. tog članka osigurati jednaku razinu zaštite prirodnih staništa i staništa vrsta, a stavak 4. tog članka samo predstavlja odredbu o odstupanju od druge rečenice navedenog stavka 3.

20 Sud je naveo da, kad postoji opasnost da plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem područjem ili potreban za to upravljanje može ugroziti ciljeve njegovog očuvanja, treba smatrati da on može na značajan način utjecati na to područje. Ocjena te opasnosti mora se izvršiti osobito s obzirom na karakteristike i posebne uvjete okoliša područja na koje se odnosi taj plan ili projekt (presuda Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 30.).

21 Sud je tako presudio da činjenica da se ne utječe negativno na cjelovitost područja kao što je prirodno stanište, u smislu članka 6. stavka 3. druge rečenice Direktive o staništu, zahtijeva da ga se sačuva u povoljnom stanju očuvanosti, što podrazumijeva trajno održavanje bitnih karakteristika dotičnog područja, povezanih s postojanjem prirodnog stanišnog tipa čiji je cilj očuvanja opravdan određenjem tog područja u popisu SCI, u smislu te direktive (presuda Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 39.).

22 U glavnom postupku nije sporno da je dotično područje Natura 2000 Komisija odredila kao SCI i Kraljevina Nizozemska kao posebno područje očuvanja, zbog postojanja, među ostalim, prirodnog stanišnog tipa livade beskoljenke, čiji se cilj očuvanja sastoji u proširenju površine tog staništa i poboljšanju njegove kvalitete.

23 Nadalje, iz spisa proslijeđenog Sudu proizlazi da će nacrt trase autoceste A2 imati značajne negativne učinke na stanišne tipove i zaštićene vrste na tom području i osobito na postojeći areal kao i na kvalitetu zaštićenog prirodnog stanišnog tipa livada beskoljenke zbog isušivanja i oksidacije tla kao posljedice povećanja taloženja dušika.

24 Takav projekt može ugroziti trajno održavanje bitnih karakteristika dotičnog područja Natura 2000 i stoga, kao što je to navela nezavisna odvjetnica u točki 41. svojeg mišljenja, može utjecati na cjelovitost tog područja, u smislu članka 6. stavka 3. Direktive o staništu.

25 U tom pogledu, i suprotno stajalištu nizozemske vlade, koju podržava vlada Ujedinjene Kraljevine, zaštitne mjere predviđene projektom trase autoceste A2 ne mogu dovesti u pitanje takvu ocjenu.

26 Kao prvo valja podsjetiti da, s obzirom na to da nadležno tijelo državne vlasti mora odbiti odobrenje razmatranog plana ili projekta kad nije sigurno da ne postoje štetni učinci na cjelovitost tog područja, kriterij za odobrenje predviđen u članku 6. stavku 3. drugoj rečenici Direktive o staništu uključuje načelo opreznosti i omogućuje učinkovito sprečavanje negativnih utjecaja na cjelovitost zaštićenih područja zbog predviđenog plana ili projekta. Kriterij za odobrenje koji bi bio manje strog ne bi tako učinkovito osigurao ostvarenje cilja zaštite tih područja kojem spomenuta direktiva teži (presude Waddenvereniging i Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, t. 57. i 58. kao i Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 41.).

27 Ocjena izvršena na temelju članka 6. stavka 3. Direktive o staništu stoga ne može biti manjkava te se mora sastojati od potpunih, preciznih i konačnih utvrđenja i zaključaka, takvih da mogu otkloniti svaku razumnu znanstvenu sumnju o učincima radova koji su predviđeni na dotičnom zaštićenom području (vidjeti, u tom smislu, presudu Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 44. kao i navedenu sudsku praksu).

28 Stoga primjena načela opreznosti u okviru provedbe članka 6. stavka 3. Direktive o staništu od nadležnog tijela državne vlasti zahtijeva da procijeni utjecaje projekta na dotično područje Natura 2000 s obzirom na ciljeve očuvanja tog područja i uzimajući u obzir zaštitne mjere uključene u taj projekt koje imaju za cilj izbjegavanje ili smanjenje mogućih štetnih učinaka koji su neposredno prouzročeni na njemu, kako bi se osiguralo da projekt ne utječe negativno na cjelovitost tog područja.

29 Međutim, zaštitne mjere predviđene projektom čiji je cilj popraviti njegove negativne učinke na području Natura 2000 ne mogu se uzeti u obzir u okviru procjene utjecaja na taj projekt, predviđene člankom 6. stavkom 3.

30 To bi bio slučaj mjera u pitanju u glavnom postupku koje, u situaciji kad je nadležno tijelo državne vlasti stvarno utvrdilo da projekt trase autoceste A2 može imati značajne negativne učinke, moguće trajne, na zaštićeni stanišni tip dotičnog područja Natura 2000, predviđaju budući razvoj novog areala jednake veličine ili većeg od tog stanišnog tipa u drugom dijelu tog područja, na koji taj projekt izravno ne utječe.

31 Valja ustvrditi da cilj tih mjera nije ni izbjeći ni smanjiti značajne negativne učinke izravno prouzročene na tom stanišnom tipu projektom trase autoceste A2, nego popraviti njihove posljedice. U tom kontekstu, one ne mogu jamčiti da projekt neće negativno utjecati na cjelovitost tog područja u smislu članka 6. stavka 3. Direktive o staništu.

32 Nadalje, valja istaknuti da se, u načelu, mogući pozitivni učinci budućeg razvoja novog staništa čiji je cilj nadomjestiti gubitak površine i kvalitete istog tog stanišnog tipa na zaštićenom području, čak i veće površine i bolje kvalitete, teško mogu sa sigurnošću predvidjeti i u svakom su slučaju vidljivi tek za nekoliko godina, kao što to proizlazi iz točke 87. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje. Stoga se oni ne mogu uzeti u obzir u okviru postupka predviđenog tom odredbom.

33 Kao drugo, kao što je to ispravno istaknula Komisija u svojim pisanim očitovanjima, korisnim učinkom zaštitnih mjera predviđenih u članku 6. Direktive o staništu želi se izbjeći da nadležno tijelo državne vlasti mjerama koje se nazivaju mjerama ublažavanja, ali koje zapravo odgovaraju kompenzacijskim mjerama, zaobiđe poseban postupak naveden u tom članku odobravajući na temelju stavka 3. tog članka projekte koji imaju negativne utjecaje na cjelovitost dotičnog područja.

34 Samo ako se, unatoč negativnoj procjeni utjecaja izvršenoj u skladu s člankom 6. stavkom 3. prvom rečenicom spomenute direktive, plan ili projekt ipak moraju provesti zbog važnih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode, i u nedostatku drugih pogodnih mogućnosti, država članica poduzima sve kompenzacijske mjere kako bi osigurala zaštitu koherentnosti mreže Natura 2000, u okviru članka 6. stavka 4. Direktive o staništu (vidjeti presude Komisija/Italija, C-304/05, EU:C:2007:532, t. 81.; Solvay i dr., C-182/10, EU:C:2012:82, t. 72. kao i Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 34.).

35 U tom pogledu, kao iznimka od kriterija za odobrenje iz članka 6. stavka 3. druge rečenice Direktive o staništu, stavak 4. tog članka može se primijeniti samo nakon analize utjecaja plana ili projekta u skladu s odredbama tog stavka 3. (presude Komisija/Portugal, C-239/04, EU:C:2006:665, t. 35. kao i Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 35.).

36 Poznavanje tih utjecaja s obzirom na ciljeve očuvanja koji se odnose na predmetno područje predstavlja nužan preduvjet za primjenu tog članka 6. stavka 4. jer, kad ne bi bilo tih elemenata, ne bi se mogao ocijeniti nijedan uvjet za primjenu te odredbe o odstupanju. Ispitivanje mogućih važnih razloga prevladavajućeg javnog interesa i postojanja manje štetnih pogodnih rješenja zahtijeva odmjeravanje negativnih utjecaja na područje i razmatranog projekta. Nadalje, kako bi se odredila narav mogućih kompenzacijskih mjera, negativni utjecaji na to područje moraju se precizno utvrditi (presuda Komisija/Španjolska, C-404/09, EU:C:2011:768, t. 109.).

37 Nadležna tijela državne vlasti u tom kontekstu mogu dati odobrenje na temelju članka 6. stavka 4. Direktive o staništu, ako su ispunjeni uvjeti koji su u njemu određeni (vidjeti, u tom smislu, presudu Sweetman i dr., EU:C:2013:220, t. 47.).

38 U tom pogledu valja naglasiti da, u okviru primjene te odredbe, činjenica da bi se predviđene mjere provodile na dotičnom području Natura 2000 nema utjecaja na njihovu ocjenu kao „kompenzacijskih“ mjera u smislu te odredbe. Naime, zbog razloga koje je nezavisna odvjetnica navela u točki 46. svojeg mišljenja, članak 6. stavak 4. Direktive o staništu obuhvaća sve kompenzacijske mjere koje mogu zaštititi koherentnost mreže Natura 2000, bilo da se one provode na pogođenom području ili na drugom području te mreže.

39 Stoga iz prethodnih razmatranja proizlazi da članak 6. stavak 3. Direktive o staništu treba tumačiti u smislu da plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem područjem ili potreban za to upravljanje, a koji ima negativne utjecaje na prirodni stanišni tip koji se na njemu nalazi i koji na tom području predviđa mjere za razvoj areala tog stanišnog tipa jednake veličine ili većeg, utječe na njegovu cjelovitost. Takve se mjere, ovisno o slučaju, mogu ocijeniti kao „kompenzacijske mjere“ u smislu stavka 4. tog članka samo ako su ispunjeni uvjeti koji su u njemu određeni.

Troškovi

40 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 6. stavak 3. Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore treba tumačiti u smislu da plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem područjem ili potreban za to upravljanje, a koji ima negativne utjecaje na prirodni stanišni tip koji se na njemu nalazi i koji na tom području predviđa mjere za razvoj areala tog stanišnog tipa jednake veličine ili većeg, utječe na njegovu cjelovitost. Takve se mjere, ovisno o slučaju, mogu ocijeniti kao „kompenzacijske mjere“ u smislu stavka 4. tog članka samo ako su ispunjeni uvjeti koji su u njemu određeni.

Potpisi